

به نام خدا

پژوهش و نگارش علمی

(با رویکرد تدوین پایان نامه و مقاله نویسی پیشرفته)

مولفان :

دکتر فرهاد فرهمند

دکتر علی اصغر شجاعی

(عضو هیئت علمی دانشگاه آزاد اسلامی)

انتشارات ارسطو

(چاپ و نشر ایران)

۱۴۰۰

سرشناسه: فرهمند، فرهاد، ۱۳۶۹-

عنوان و نام پدیدآور: پژوهش و نگارش علمی (با رویکرد تدوین پایان نامه و مقاله نویسی پیشرفته)/ مولفان فرهاد فرهمند، علی اصغر شجاعی.

مشخصات نشر: ارسطو (سامانه اطلاع رسانی چاپ و نشر ایران)، ۱۴۰۰.

مشخصات ظاهری: ۱۷۴ ص.

شابک: ۴-۷۷۹-۴۳۲-۶۰۰-۹۷۸-۶۵۰۰۰۰ ریال

وضعیت فهرست نویسی: فیبا

موضوع: پژوهش علمی - نگارش علمی

شناسه افزوده: فرهمند، فرهاد، ۱۳۵۸

رده بندی کنگره: RC۴۸۸/۵

رده بندی دیویی: ۶۱۶/۸۹۱۵۶

شماره کتابشناسی ملی: ۷۶۴۶۱۱۸

اطلاعات رکورد کتابشناسی: فیبا

نام کتاب: پژوهش و نگارش علمی (با رویکرد تدوین پایان نامه و مقاله نویسی پیشرفته)

مولفان: دکتر فرهاد فرهمند - دکتر علی اصغر شجاعی

ناشر: ارسطو (سامانه اطلاع رسانی چاپ و نشر ایران)

صفحه آرای، تنظیم و طرح جلد: پروانه مهاجر

تیراژ: ۱۰۰۰ جلد

نوبت چاپ: اول - ۱۴۰۰

چاپ: مدیران

قیمت: ۶۵۰۰۰ تومان

فروش نسخه الکترونیکی - کتاب رسان:

<https://chaponashr.ir/ketabresan>

شابک: ۴-۷۷۹-۴۳۲-۶۰۰-۹۷۸

تلفن مرکز پخش: ۰۹۱۲۰۲۳۹۲۵۵

www.chaponashr.ir

انتشارات ارسطو

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۹	پیشگفتار
۱۱	فصل اول: آشنایی با پایگاه های اطلاعاتی روز دنیا و چگونگی جستجوی مقاله / ۱۱
۱۱	مقدمه
۱۱	بخش اول: پایگاه اطلاعاتی اسکوپوس
۱۱	بانک اطلاعاتی اسکوپوس چیست؟
۱۴	نحوه جستجو در پایگاه اسکوپوس
۱۵	بخش دوم وب آف ساینس
۱۵	تاریخچه کوتاه پایگاه وب آف ساینس
۱۶	نحوه جستجو در پایگاه Web of Science
۱۹	بخش سوم پایگاه پابمد
۱۹	هدف و تاریخچه کوتاه پایگاه پابمد
۲۰	نحوه جستجو در پایگاه پابمد
۲۱	جستجوی ساده در پایگاه پابمد
۲۲	جستجو بر اساس نام نویسنده
۲۲	جستجو بر اساس نام مجله
۲۲	بخش چهارم پایگاه IEEE
۲۲	هدف و تاریخچه کوتاه پایگاه IEEE
۲۶	روش های یافتن مقالات در پایگاه IEE
۲۸	بخش پنجم پایگاه علوم جهان اسلام
۲۸	هدف و تاریخچه کوتاه پایگاه استنادی علوم جهان اسلام
۳۰	نحوه جستجو در نمایه استنادی علوم ایران

۳۱	جستجوی ساده در نمایه استنادی علوم ایران
۳۱	جستجوی پیشرفته در نمایه استنادی علوم ایران
۳۲	نحوه جستجو در فهرست مندرجات فارسی (اطلاعات مجلات فارسی)
۳۲	بخش ششم پایگاه اطلاعات علمی جهاد دانشگاهی
۳۲	تاریخچه کوتاه پایگاه SID
۳۲	هدف پایگاه SID
۳۳	نحوه جستجو در پایگاه SID
۳۴	جستجوی ساده در پایگاه SID
۳۴	جستجو بر اساس نام مقالات
۳۴	بخش هفتم پایگاه سیویلیکا
۳۵	سیویلیکا چیست؟
۳۷	نمایه‌سازی و تحلیل استنادی مقالات
۳۷	تاریخچه سیویلیکا
۳۸	وجه تسمیه سیویلیکا
۳۸	چطور می‌توان از سیویلیکا استفاده کرد؟
۳۹	جست‌وجوی ساده در سیویلیکا
۴۰	جست‌وجوی پیشرفته در سیویلیکا
۴۱	جست‌وجو در لیست کنفرانس‌ها
فصل دوم: آشنایی با نحوه دریافت منابع تحقیق از منابع مختلف / ۴۳	
۴۳	مقدمه
۴۴	راهنمای گوگل اسکالر
۴۸	جستجوی کتاب
۴۹	جستجوی پایان نامه

۵۱	..... مقدمه
۵۲	..... چگونه برای پایان نامه خود موضوع انتخاب کنیم؟
۵۷	..... نوشتن پروپوزال
۵۸	..... ساختار کلی پایان نامه
۶۴	..... فصول پایان نامه
۶۸	..... تفاوت بین پایان نامه کارشناسی ارشد و رساله دکتری
۶۹	..... نگارش تحقیق و پژوهش در مقطع دکتری

فصل چهارم: نگارش مقاله و قالب بندی انواع مقالات / ۷۵

۷۵	..... مقدمه
۷۶	..... ساختار و استخوان بندی کلی مقالات چیست؟
۷۷	..... مراحل نوشتن مقاله و نحوه مقاله نویسی
۹۲	..... نوشتن مقاله isi به انگلیسی چگونه است؟
۹۳	..... نکات زبانی برای نگارش مقاله به زبان انگلیسی
۹۴	..... نکاتی کلیدی برای بالا بردن کیفیت ارائه و ظاهر مقالات علمی
۹۶	..... قالب بندی مقالات چیست و چه کاربردی دارد؟

فصل پنجم: آشنایی با انواع و دسته بندی مقالات مختلف / ۱۰۱

۱۰۱	..... مقدمه
۱۰۲	..... تقسیم بندی مقالات از نقطه نظرهای مختلف چیست؟
۱۰۳	..... انواع مقالات براساس نوع و ساختار
۱۰۳	..... مقاله پژوهشی
۱۰۶	..... مقاله مروری
۱۰۷	..... گزارش ها یا نامه های کوتاه
۱۰۸	..... مطالعات موردی
۱۰۹	..... مقاله نظری

۱۰۹	..... نقد کتاب
۱۱۰	..... انواع مقالات براساس محل و بستر انتشار
۱۱۰	..... مقالات ISI
۱۱۱	..... مقالات اسکوپوس
۱۱۱	..... مقالات ISC
۱۱۲	..... مقالات پابمد
۱۱۲	..... مقالات علمی پژوهشی خارجی
۱۱۳	..... مقالات علمی پژوهشی داخلی
۱۱۳	..... مقالات علمی ترویجی داخلی
۱۱۳	..... مقالات علمی تخصصی داخلی
۱۱۴	..... مقالات همایشی
۱۱۵	..... تقسیم بندی انواع مقالات علمی از لحاظ دسترسی
۱۱۶	..... توصیه مهم در زمینه چاپ مقاله

فصل ششم : چگونگی چک کردن و اعتبار ژورنال / ۱۱۷

۱۱۷	..... مقدمه
۱۱۷	..... ۱- ایمپکت فکتور
۱۲۰	..... ۲- جی سی آر
۱۲۱	..... ۳- ضریب تاثیر به هنجار شده بر اساس منبع
۱۲۱	..... ۴- ایس جی آر
۱۲۲	..... ۶- رنکینگ (Quartile (Q
۱۲۴	..... اعتبار مجلات ایرانی و خارجی

فصل هفتم: آشنایی با روند داوری و ارسال / ۱۳۱

۱۳۱	..... مقدمه
۱۳۲	..... تفاوت میان نقطه دید نویسندگان ؛ ویراستاران ژورنال ها و داوران مقالات

۱۳۳	.....	ملاحظات ویراستاران مجلات
۱۳۴	.....	دلایل اصلی رد مقالات از سوی یک ویراستار
۱۳۵	.....	ملاحظات داوران مقالات
۱۳۵	.....	دلایل اصلی رد مقالات از سوی یک داور
۱۳۶	.....	ملاحظات نویسندگان مقالات
۱۳۸	.....	فرآیند ارسال، داوری و قضاوت یک مقاله برای پذیرش و چاپ
۱۴۳	.....	نکاتی در خصوص معیارهای ارزیابی مقالات علمی
۱۴۹	.....	پیشنهاداتی برای نویسندگان مقالات علمی
۱۵۳	.....	نحوه ارسال مقالات به کنفرانس ها

فصل هشتم: آشنایی با اصطلاحات خاص مقاله نویسی / ۱۵۵

۱۵۵	.....	مقدمه
۱۶۴	.....	پروپ مقاله
۱۶۶	.....	ورود به لیست سیاه
۱۶۷	.....	سرقت ادبی
۱۶۸	.....	آموزش رفع سرقت علمی

فصل نهم: آشنایی با منابع استنادی / ۱۷۱

۱۷۱	.....	مقدمه
۱۷۳	.....	معرفی سه نرم افزار برتر رفرنس دهی
۱۷۳	.....	نرم افزار مندلی
۱۷۴	.....	نرم افزار اندنوت
۱۷۴	.....	نرم افزار زوترو

برنام او، بریاد او، و برای او... .

پیشگفتار

امروزه آشنایی با نحوه نگارش یک دست‌آورد علمی به صورت یک مقاله یا رساله برای یک محقق از ملزومات می باشد. خوشبختانه در سال های اخیر کتب متعددی در این رابطه تالیف گردیده است. این کتاب با دیدگاهی کاربردی تالیف شده و پوشش دهنده بخش عمده ای از مطالب راجع به مقاله، رساله و پایان نامه می باشد. امید است که این کتاب اطلاعات مفیدی در اختیار اساتید، دانشجویان و محققین قرار دهد .

ار کلیه استایید دانشجویان و صاحب نظران محترم، بسیار متشکر خواهم بود هر گونه کوتاهی و ایراداتی را که در کتاب از دید پنهان مانده یادآوری نموده و از نظرات و تذکرات علمی خویش آگاه فرمایند.

این کتاب را به آنانی که به من شجاعت زیستن، جسارت ایستادن و اشتیاق پیشرفت کردن را بخشیدند (پدر و مادر عزیزم) تقدیم میکنم.

در پایان از کلیه کسانی که در مراحل مختلف چاپ این کتاب یاری داده اند تشکر می نمایم .

پاییز ۱۴۰۰

dahraf.farhad@gmail.com

فصل اول:

آشنایی با پایگاه‌های اطلاعاتی روز دنیا و چگونگی جستجوی مقاله

مقدمه

امروزه با توجه به پیشرفت لحظه به لحظه علوم در حوزه های مختلف و دستیابی به مطالب علمی جدید، نیاز به یک بستر برای انتشار آن بیش از پیش احساس می شود. به همین دلیل چندین شرکت و کمپانی اقدام به این مهم کرده اند که در ادامه چند پایگاه مهم را معرفی و شرح می‌دهیم.

بخش اول : پایگاه اطلاعاتی اسکوپوس ۱

بانک اطلاعاتی اسکوپوس چیست ؟

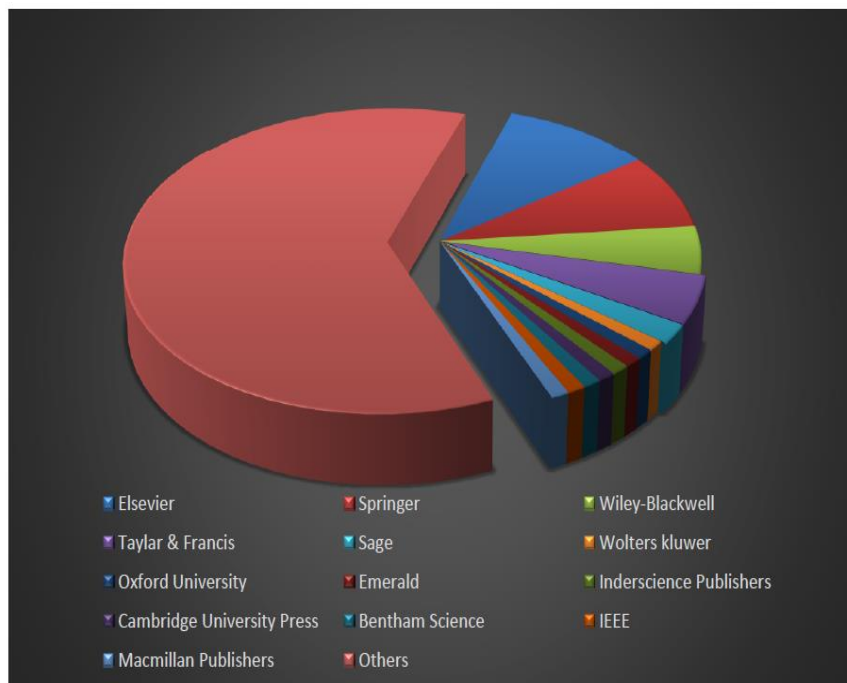
مجموعه بانک اطلاعاتی اسکوپوس از مجموعه بانک های استنادی علوم است که توسط شرکت الزویر^۲ منتشر می شود و پس از وب آف ساینس^۱ که توسط ISI تولید می

---

1. scopus
2. Elsevier

شود، دومین نمایه استنادی علوم محسوب می گردد. منظور از نمایه نامه استنادی علوم، بانک اطلاعاتی است که علاوه بر چکیده مقالات، دارای فهرست رفرانس ها (منابع) هر مقاله نیز بوده و بدین ترتیب امکان محاسبه تعداد ارجاعات و استناد^۲ها به هر مقاله را فراهم می کند. بدین ترتیب می توان دریافت هر مقاله در این مجموعه، تاکنون چندین بار مورد ارجاع و استناد توسط سایر مقالات قرار گرفته است و یا به عبارت دیگر چندین بار توسط سایر مقالات مورد رفرانس واقع شده است که این خود می تواند شاخصی از کیفیت مقاله باشد. این مجموعه در برگیرنده بیش از ۱۷۰۰۰ عنوان مجله از موضوعات مختلف است فلذا پوشش مجلات آن تقریباً دو برابر وب آف ساینس بوده و به همین علت گزارش استنادات و ارجاعات به دست آمده از آن دقیق تر است. جالب این است که مجموعه اسکوپوس در بر گیرنده تمامی مجلات ایندکس شده در مدلاین است و به عبارت دیگر ۱۰۰٪ مقالات مدلاین را در بر می گیرد.

از آنجا که پوشش مجلات اسکوپوس با مجموعه های وب آف ساینس و دیگر بانک ها متفاوت است ممکن است برخی همکاران تعداد متفاوتی از مقالات خود را در این جداول ملاحظه کنند که این امر طبیعی و مربوط به پوشش مجلات اسکوپوس است.

نمودار ۱-۱ ناشران نمایه شده در اسکوپوس

سه زمینه مهم پشتیبانی بانک اطلاعاتی اسکوپوس از محققان و ناشران عبارتند از:

● جستجو :

جستجو بر اساس سند، نویسنده، وابستگی و یا استفاده از جستجوی پیشرفته بهبود نتایج بر اساس نوع منبع، سال، زبان، نویسنده، وابستگی و...

لینک به متن کامل مقالات و دیگر منابع پایگاه

● دستیابی به :

اسناد مرتبط از طریق منابع، نویسندگان و یا کلمات کلیدی

شناسایی و مطابقت یک سازمان با خروجی

پژوهش با استفاده از وابستگی سازمانی^۱

• تجزیه و تحلیل:

ارجاعات صورت گرفته به یک مقاله یا نویسنده در طی زمان

مشاهده شاخص h-index برای نویسندگان خاص

تجزیه و تحلیل اسناد علمی نویسندگان

نحوه جستجو در پایگاه اسکوپوس

پس از ورود به اسکوپوس با آدرس <http://www.scopus.com> ، گزینه Search Document امکان جستجوی موضوعی را فراهم می کند. در قسمت Search ، کلید واژه خود را وارد کنید. از منوی آبخاری روبروی آن فیلد دلخواه از قبیل عنوان مقاله، چکیده، نویسنده و ... را انتخاب و جستجوی خود را به آن فیلد محدود کنید. گزینه Add search field مجعبه های جستجو را افزایش میدهد. در قسمت Limit، محدودیتهای دیگری مانند محدوده سالی^۲ ، نوع مدرک^۳ را اعمال کنید.

-
1. Affiliation
  2. Date Range
  3. Document

The screenshot shows the Scopus Author search interface. At the top, it says "1 author results" and "About Scopus Author Identifier >". Below this, the author's name is listed as "Author last name 'shojaei', Author first name 'ali aghtar'". There is an "Edit" link. On the left, there is a "Refine results" section with "Limit to" and "Exclude" buttons, and dropdown menus for "Source title", "Affiliation", "City", and "Country/territory". On the right, there is a "Sort on:" dropdown set to "Document count (high-low)". Below the dropdown is a table with columns: Author, Documents, h-index, Affiliation, City, and Country/Territory. The table contains one entry for "Shojaei, Ali Aghtar" with 33 documents and an h-index of 10. The affiliation is "Islamic Azad University, Neyshabur Branch", the city is "Neyshabur", and the country is "Iran". There is a "View last title" link below the table.

تصویر ۱-۱ نحوه جستجو بر اساس نویسنده در پایگاه اسکوپوس

بخش دوم وب آف ساینس

تاریخچه کوتاه پایگاه وب آف ساینس

Institute for Scientific Information (ISI) یکی از بزرگترین شرکتهای تولید کننده بانکهای اطلاعاتی در نیم قرن اخیرمی باشد که جهت پاسخگویی به نیاز پژوهشگران جهان در سال ۱۹۵۸ فعالیت خود را آغاز نمود. امروزه ISI به عنوان بزرگترین ناشر بانکهای اطلاعاتی جامع، علوم چندشاخه ای و کتاب شناختی در بین پژوهشگران جهان بشمار می آید. این شرکت بیشتر محصولات مهم خود را در قالب یک پورتال به نام Web of Knowledge (WOK) با رویکرد کامل جستجو، تحلیل، اشتراک اطلاعات و تولید مقاله

ارائه مینماید WOK. مجلاتی را در حوزه های علوم، علوم اجتماعی، هنر، علوم انسانی و... پوشش می دهد. محیط جستجوی این بانک اطلاعاتی یکی از بهترین محیطهای جستجوی اطلاعات برای تمامی سطوح تحقیقات علمی است.

میتوان ISI را به سه لایه تقسیم کرد:

۱- WOK (Web of Knowledge) : پورتال ISI است که در آن پایگاههای مختلف را میتوان دید که همه آنها استنادی^۱ هم هستند ولی هرچه که در WOK است مورد تایید Rank ISI نیست. در واقع، Master List خروجی WOK است.

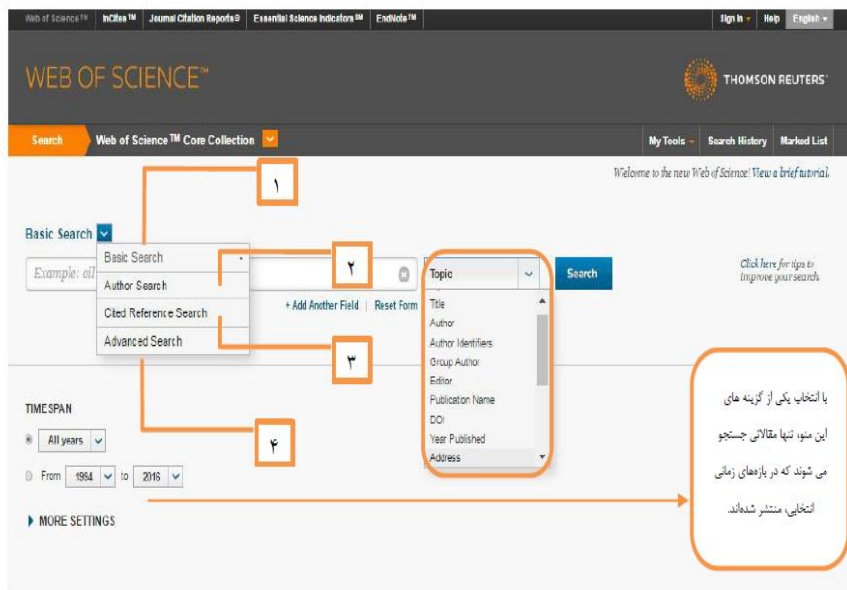
۲- WOS (Web of Science): لایه دوم WOS است که در این مرحله مجلات مورد بررسی قرار میگیرند.

۳- JCR (Journal Citation Reports): اگر مجلهای به این مرحله برسد Impact Factor میگیرد. در حقیقت هر مجله ای که میبینیم IF گرفته است یعنی در JCR نمایه شده است.

نحوه جستجو در پایگاه Web of Science

پس از ورود به Web of Science با آدرس <http://www.webofknowledge.com> از طریق چهار شیوه مختلف می توان به جستجوی کلید واژه مورد نظر پرداخت.

تصویر ۱-۲ جستجو در پایگاه WEB of Science

در این قسمت می‌توانید کلید واژه‌های مورد نظر خود را در جعبه‌های جستجو وارد کرده و جستجوی خود را در فیلدهای موضوع^۱، عنوان^۲، نویسنده^۳، منبع^۴ و ... محدود نمائید. با استفاده از گزینه Add Another Field جعبه‌های جستجوی دیگری را می‌توان اضافه کرد.

فیلدهای جستجو در این بخش عبارتند از:

نویسنده: این قسمت دارای پیوند به نمایه نام مؤلفان است. با کلیک کردن بر روی این پیوند صفحه‌های باز میشود که می‌توانید براساس حروف الفبا نام نویسنده مورد نظر خود

1. Topic
2. Title
3. Author
4. Publication Name

را پیدا کنید و به لیست اضافه کنید. در صورتی که املای صحیح نام را نمیدانید، استفاده از نمایه ها راهگشا است.

موضوع در این قسمت کلید واژه مورد نظر را در فیلد موضوع مقالات جستجو میتوان جستجو کرد.

گروه نویسندگان^۱: کار با این قسمت کاملاً شبیه قسمت نویسنده است.

نام ناشر: اگر نام ناشر مجله هایی که در آن مقاله مورد نظر چاپ شده است را میدانید؛ میتوانید برای جستجوی دقیق تر در این قسمت وارد کنید.

سال انتشار^۲: سال انتشار مجله یا حدود آن را در این قسمت وارد کنید.

آدرس: در این قسمت اختصار مؤسسه یا کشوری که مؤلف به آن وابسته است را می توانید وارد کنید.

عنوان منبع^۳: در این قسمت میتوانید عنوان مجله‌های که در آن مقاله مورد نظر موجود است وارد کنید. این بخش به نمایه عنوان مجلات پیوند دارد.

نوع منبع: اینکه مقاله، سرمقاله، خلاصه کنفرانس یا ... میخواهید را مشخص میکنید.

نویسندگان^۴: در این قسمت می توانید براساس نام و نام خانوادگی، نویسنده مورد نظر خود را پیدا کنید.

-
1. Group Author
  2. Publication Year
  3. Title
  4. Author Search

نویسندگان مورد استناد شده^۱: در این صفحه، جستجو بر اساس نام پدیدآورندگانی که به آنها استناد شده، همین طور اثر آنها، سال انتشار و منبع استناد شده انجام می‌گیرد. جستجو در این سه فیلد امکان پذیر است و می‌توان اینها را با هم ترکیب کرد:

استناد نویسنده: در این قسمت، جستجو بر اساس نام پدیدآورندگان مورد استناد صورت می‌گیرد.

استناد به مدرک: شامل مخفف یا نام کامل مجله، عنوان، شماره اختراع و یا مشخصه‌های از یک مدرک میباشد.

استناد مربوط به سال یا سال‌های خاص: برای دقیق کردن جستجو می‌توانید یک سال یا محدودهای زمانی را وارد کنید.

جستجوی پیشرفته^۲: جستجوی پیشرفته برای کاربران با تجربه و متبحر است که میخواهند جستجوهای پیچیده و مختلط را با استفاده از فیلدها و ترکیب آنها انجام دهند. می‌توانید در این قسمت با استفاده از پرانتز و به کار بردن عملگرهای منطقی و با استفاده از علائم فیلدها فرمول جستجوی خود را وارد کنید.

بخش سوم پایگاه پابمد^۳

هدف و تاریخچه کوتاه پایگاه پابمد

پابمد در واقع سیستم جستجوی الکترونیکی کتابخانه ملی ایالات متحده آمریکا در حیطه اطلاعات علوم پزشکی و پیراپزشکی می‌باشد. این وب سایت شامل میلیون‌ها

---

1. Cited Reference Search
2. Advanced Search
3. Pubmed

مقاله مرتبط با علوم پزشکی است و میتواند برترین پایگاه جستجوی مقالات در دنیای مجازی باشد. این ابزار، دسترسی به پایگاه اطلاعاتی مدلاین^۱ را بطور رایگان در اختیار کاربران قرار میدهد. هم اکنون این پایگاه اطلاعاتی بیش از ۲۵ میلیون مقاله شامل پایگاه اطلاعاتی مدلاین، در رشته های پزشکی، پرستاری، دندانپزشکی، دامپزشکی و علوم پایه (پیش بالینی) منتشر شده، در آمریکا و هفتاد کشور جهان را دارا میباشد. این پایگاه از سال ۱۹۹۶ در دسترس بوده و همچنین پوشش این پایگاه از نظر تاریخ به سال ۱۸۰۹ بر میگردد.

نحوه جستجو در پایگاه پابمد

این سایت با آدرس <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed> قابل دسترسی است